

Коротким рядком

Теруправління Держгірпромнагляду по Донецькій області передало до прокуратури матеріали про грубе порушення норм безпеки на шахті «Вугіллясервіс» у Шахтарську. Через відсутність охорони та контролю з боку керівництва у виробки шахтодільниці цього приватного підприємства проникли три особи, які внаслідок спалаху метану одержали опіки обличчя та рук. Незважаючи на те, що заборона на ведення тут гірничих робіт діяла з 19 лютого поточного року, несанкціоноване видобування палива на дільниці велось 13—15 березня. При цьому у виробці зафіксовано недопустимий вміст метану.

Теруправління Держгірпромнагляду по Одеській області занепокоєно станом охорони праці на підприємствах деревообробної промисловості. Цільова перевірка у ТОВ «Атиква», «Столяр», «Галатя», «Карат-М» та ін. (всього 20 підприємств) виявила 395 порушень нормативно-правових актів з охорони праці. Призупинено експлуатацію 51 одиниці обладнання. До адміністративної відповідальності притягнуто 14 посадових осіб, з них 4 — перші керівники.

Теруправління Держгірпромнагляду по Івано-Франківській області здійснює нагляд за роботою майже 28 тис. суб'єктів господарської діяльності. В 2007 р. було виявлено 43 тис. порушень нормативно-правових актів з охорони праці, призупинено роботу 7862 об'єктів. Накладено штрафи на 2139 посадових осіб, у тому числі — на 1104 перших керівників на загальну суму 180 тис. грн. 19 матеріалів на керівників підприємств направлені в органи прокуратури.

У ФЕДЕРАЦІЇ ПРОФСПІЛОК УКРАЇНИ

ПОЧУТИ ПРОБЛЕМИ ПРАЦІВНИКІВ

У Федерації профспілок України 3 квітня 2008 р. відбулась зустріч представників профспілок з Прем'єр-міністром України Юлією Тимошенко. Під час зустрічі було обговорено питання розвитку соціального діалогу в державі.

Зустріч відкрив Голова ФПУ О. Юркін. Він наголосив, що Президія Федерації профспілок України ще в грудні минулого року визначила основні напрями співпраці з Урядом і подала конкретні пропозиції до проекту програми його дій. З метою пошуку взаємоприйнятних рішень керівництво ФПУ провело зустрічі з Головою Верховної Ради України та членами Уряду. Було створено робочу групу з представників ФПУ і Кабінету Міністрів. На її засіданні обговорено ініціативи ФПУ, пов'язані з бюджетом на 2008 рік, зокрема, питання оплати праці, цінової політики, інфляційних процесів тощо.

У своєму вступному слові Прем'єр-міністр України наголосила, що розпочатий діалог не формальність, а початок справжньої співпраці влади з профспілками. Уряд готовий підписати Генеральну угоду, яка відкриє нові можливості для співпраці обох сторін, оскільки нині продовжує діяти Генеральна угода, підписана ще у 2004 р.

Ю. Тимошенко пообіцяла відстоювати соціальну справедливість перед заангажованими чиновниками та представниками бізнесу.

У відповідь представники профспілок поділились своїми сподіваннями на результати спільних дій з Урядом. Не залишилися поза увагою й питання охорони праці.

Так, голова профкому шахти «Трудівська» державного підприємства «Донецька вугільна енергетична компанія» В. Кузьменко наголосив на тому, що охорона праці є одним з найважливіших питань для кожного працівника, зайнятого у сфері суспільного виробництва. Шахтарі, як ніхто інший, знають це, розплачуючись щодня за недоліки та прорахунки в цій сфері своїм життям і здоров'ям.

За оцінками спеціалістів, у країні склався кризовий стан з безпекою та умовами праці, який потребує предметного аналізу та оцінки на спеціальному засіданні Уряду.

Йдеться не тільки про численні аварії зі значними людськими жертвами, які стали непоодиноким явищем в Україні. Простих людей — членів профспілок, зайнятих біля верстата чи у вибої, тривожить загальна політика держави, яка лише на папері нібито забезпечує належні, здорові та безпечні умови праці, а насправді відбувається зовсім інше.

Профспілкові організації усіх рівнів позитивно відгукнулися на рішення Президії ФПУ про проведення Року боротьби профспілок з приховуванням виробничого травматизму. Цю роботу необхідно продовжувати і проводити постійно, послідовно, наполегливо. Проте виникає лише одне запитання до Уряду: чому ініціатива у вирішенні такої важливої для людей проблеми повинна бути за профспілками, а не зведена в ранг державної політики, яка реалізується відповідними державними інститутами із застосуванням властивих їм владних повноважень?

Профспілки ще раз наполягають на поверненні їм деяких функцій нагляду в сфері охорони праці. Цю пропозицію ФПУ було офіційно внесено під час зустрічі профспілок з Президентом України в січні цього року.

Можливість виконання профспілками частини повноважень держави передбачено Конвенцією 150 Міжнародної організації праці. Треба спільно з Урядом підготувати необхідні зміни до законодавства, які, зокрема, передбачатимуть можливість фінансування потрібної кількості технічних інспекторів праці за рахунок Фонду соціального страхування.

В. Кузьменко висловив думки робітників, у тому числі й тих, яких він тут представляє, про те, що в період до 1993 р., коли функції нагляду за охороною праці виконувалися технічними інспекторами профспілок, політика держави в цій сфері була соціально орієнтованою та за-

безпечувала вищий рівень захисту прав та інтересів людини праці, тобто краще втілювала в життя основну вимогу ст. 43 Конституції України, згідно з якою кожний має право на належні, здорові та безпечні умови праці!

Питання охорони праці також були порушені у виступі голови Конфедерації вільних профспілок, народного депутата України М. Волинця.

Він звернувся до Прем'єр-міністра України з пропозицією підтримати статус Державного комітету України з промислової безпеки, охорони праці та гірничого нагляду як окремого центрального органу виконавчої влади.

Багато виступаючих звертали увагу на проблеми, що їх хвилюють. Уважно вислухавши всіх, Ю. Тимошенко сказала, що має намір заручитися підтримкою представників профспілок у вирішенні соціальних питань стратегіч-

ного значення. На її думку, захист людей, які ввірили профспілкам свої долі, свої життя, сьогодні є завданням номер один. І страхова медицина, коли роботодавці мусять купувати страховки, а держава платити за страхування тим, хто не має достатніх доходів, щоб їх купувати, — це є однією з ключових наших цілей. І все, що стосується профзахворювань, профілактики, все, що стосується тих речей, які пов'язані зі спеціальним доглядом за здоров'ям людей, які працюють у відповідних галузях, повинно бути безкоштовним. Це є справа держави і справа роботодавців, які мають сьогодні у власності шкідливі виробництва. Тут потрібно працювати. Прем'єр-міністр висловила сподівання, що спільно можна швидко поправити цю ситуацію. З метою узгодження спільної позиції у вирішенні найгостріших проблем вона запропонувала проводити на постійній основі консультаційні зустрічі.

На завершення зустрічі відбулося підписання Меморандуму про партнерство та співробітництво між Кабінетом Міністрів України та всеукраїнськими профспілками і профоб'єднаннями. Від Кабінету Міністрів України цей документ підписала Прем'єр-міністр України Ю. Тимошенко, від всеукраїнських профспілок і профоб'єднань — Співголова Національної тристоронньої соціально-економічної ради при Президентові України від всеукраїнських профспілок та їх об'єднань О. Юркін.

На знімках:

виступає голова профкому шахти «Трулівська»

ДП «Донецька вугільна енергетична компанія»

В. Кузьменко;

на трибуні — голова Конфедерації вільних профспілок, народний депутат України М. Волинець.

Фото К. ТЕЛИЧКА

МОЄ ЖИТТЯ
МОЯ РОБОТА
МОЯ БЕЗПЕЧНА ПРАЦЯ

International
Labour
Office

28 КВІТНЯ — ВСЕСВІТНІЙ ДЕНЬ ОХОРОНИ ПРАЦІ

ДЕНЬ ОХОРОНИ ПРАЦІ В УКРАЇНІ

З нагоди Дня охорони праці в Україні в рамках Всесвітнього дня охорони праці теруправління Держгірпромнагляду разом з управліннями Фонду соціального страхування від нещасних випадків на виробництві та профзахворювань, місцевими органами виконавчої влади, об'єднаннями роботодавців, профспілок, керівниками підприємств, установ та організацій взяли активну участь у проведенні з 21 по 28 квітня Тижня охорони праці. Основна тема акції — «Управління професійними ризиками» під девізом «Моє життя, моя робота, моя безпечна праця».

На більшості підприємств машинобудування **Харківської області** проходять збори, на яких розглядаються актуальні питання стану охорони праці. У заводських багатотиражних газетах підприємств машинобудівної галузі (ВАТ «Турбоатом» і «Світло шахтаря», державних підприємств «Комунар», ХМЗ «ФЕД» та ін.) публікуються спеціальні матеріали про стан промислової безпеки та охорони праці на великих споріднених підприємствах обласного центру.

З широким розмахом і великою активністю проводяться заходи, присвячені Всесвітньому дню охорони праці на підприємствах АПК і переробної галузі Харківської області. У більшості трудових колективів підприємств і в управліннях агропромислового розвитку райдержадміністрацій проводяться семінари та наради з пропаганди і контролю за застосуванням працюючими безпечних методів праці під час підготовки та проведення весняних польових робіт.

На базі Харківського обласного управління лісового господарства проводяться змагання серед бригад лісників. Переможцям конкурсу — кращим структурним підрозділам і окремим працівникам вручаються почесні грамоти й цінні призи.

«Додержуючись традицій, набуваємо досвіду...» — ці слова прозвучали на першому засіданні організаційного комітету з підготовки та проведення у **Донецькій області** Всесвітнього дня охорони праці. Не задовольняючись Тижнем охорони праці, багато хто проводить однойменні декади та місячники. Не забуто й минулорічний девіз служби охорони праці Маріупольського металургійного комбінату імені Ілліча: «День охорони праці — сьогодні та завжди!» Власне, у цьому й полягає головна мета акції. Саме таку ціль мають на

меті семінари-наради, присвячені профілактиці нещасних випадків, які проходять у ці дні, комплексні обстеження і цільові перевірки стану охорони праці та ефективності роботи відповідних служб на підприємствах.

На заключному засіданні оргкомітету, яке транслюватиметься по телебаченню, будуть названі переможці обласного конкурсу на звання «Кращий роботодавець року» та «Кращий роботодавець року з організації безпечного ведення робіт», а також у змаганні на кращий кабінет охорони праці та стенд. Вони будуть відзначені нагородами.

Вперше велику увагу приділено школярам, студентам і навіть малюкам, які відвідують дитячі садочки. З ними, відповідно до віку, проводяться уроки, лекції, бесіди про безпечну життєдіяльність та охорону праці, проводяться екскурсії на кращі підприємства.

На знімку: профілактична робота управління Фонду соціального страхування від нещасних випадків на виробництві та професійних захворювань у Донецькій області та його відділень висвітлюється на стендах, присвячених Всесвітньому дню охорони праці.

У **Сумській області** в рамках Тижня охорони праці на великих підприємствах машинобудування, енергетики, переробної та інших галузей

проводяться огляди-конкурси. На завершення цих заходів на підсумкових зборах трудових колективів заохочуються кращі підрозділи («Краща виробнича бригада») та окремі працівники. З великою активністю і на високому організаційному рівні ці заходи проводяться також на підприємствах нафтогазовидобувної галузі регіону, зокрема у нафтогазовидобувному управлінні «Охтирканатогаз» ВАТ «Укрнафта».

У виробничих приміщеннях багатьох підприємств Сумщини оформляються та оновлюються сотні яскравих куточків і стендів з охорони праці, розробляються та розповсюджуються сотні найменувань інформаційних листків з профілактики виробничого травматизму.

На кількох великих спеціалізованих підприємствах Сумської області були організовані ярмарки з продажу спецодягу, спецвзуття, інших засобів індивідуального та колективного захисту працюючих.

На знімку: засідання ради теруправління Держгірпромнагляду по Сумській області, присвячене затвердженню заходів до Всесвітнього дня охорони праці.

До дня охорони праці на **Дніпропетровщині** готуються, виходячи з досвіду попередніх років. Передбачено вже традиційні заходи: відвіду-

вання керівниками і представниками підприємств сімей загиблих на виробництві, матеріальна допомога тим, хто внаслідок каліцтва став інвалідом.

Напередодні буде підбито підсумки оглядів-конкурсів роботи з охорони праці у виробничих підрозділах. Нинішнього року багато підприємств пішло шляхом металургійного комбінату «Міттал Стіл Кривий Ріг», організувавши відвідини цехів сім'ями персоналу, конкурси кращих за професією, а також конкурси дитячого малюнка.

Про це все вперше мова йтиме на урочистих зборах в Палаці металургів Нижньодніпровського трубопрокатного заводу (Дніпропетровськ). А вже безпосередньо перед 28 квітня у Преображенському соборі обласного центру відбудеться панахида по загиблих на виробництві (тільки минулого року на Дніпропетровщині з роботи додому не повернулися 83 працівники). Настоятель храму отець Ярослав підготував спеціальне звернення до прихожан.

27 квітня на одному з телеканалів місцевого телебачення передбачається провести розширене засідання круглого столу. Його учасники в прямому ефірі дадуть відповіді на запитання глядачів.

У рамках відзначення Всесвітнього дня охорони праці в **Чернігові** вже вшосте проводиться міський конкурс з безпеки життєдіяльності та охорони праці для школярів. Його основниками та спонсорами стали територіальне управління та ДП «Чернігівський ЕТЦ», які надають заходу організаційну, фінансову та інформаційну підтримку. Зокрема, саме на кошти ДП «Чернігівський ЕТЦ» придбано заохочувальні призи для команд-переможниць фінального етапу конкурсу.

Згідно з положенням про конкурс, затвердженим управлінням освіти Чернігівської міської ради та узгодженим з територіальним управлінням, участь у заході беруть учні 9–10-х класів. На перших етапах конкурсу, які пройдуть у квітні в школах та районах міста, визначаються команди-переможниці. А найкращих виявить третій, заключний етап, що відбудеться 23 травня в школі № 11.

Цього року, як і минулого, фінал конкурсу пройде у вигляді інтелектуальної гри «Клуб веселих та кмітливих». Традиційно серед уболівальників та глядачів багато вчителів дисципліни «Основи безпеки життєдіяльності», які вважають цей захід чудом

вою нагодою для обміну досвідом, обговорення сучасних методик навчання та отримання нових знань.

В **Одеському** консультативно-навчальному центрі охорони праці, яким керує Ю. Гаджій, напередодні Всесвітнього дня охорони праці відбувся семінар на тему «Актуальні проблеми промислової безпеки та охорони праці на підприємствах міста й області». У ньому взяли участь представники підприємств різних галузей. З цікавими повідомленнями з проблем безпеки виступили начальник відділу державного нагляду за промисловою безпекою та охороною праці територіального управління Держгірпромнагляду по Одеській області В. Марущак, головний інспектор відділу Н. Василевська, викладачі Ю. Осадчий та Ю. Новак.

На знімку: обговорення плану заходів з нагоди Всесвітнього дня охорони праці (зліва направо): начальник відділу державного нагляду за промисловою безпекою та охороною праці територіального управління Держгірпромнагляду по Одеській області В. Марущак, начальник територіального управління Держгірпромнагляду за промисловою безпекою та охороною праці В. Андреев.

Напередодні Всесвітнього дня охорони праці в **Кіровоградському** будівельному технікумі відбулася конференція з охорони праці, в якій взяли участь власники, керівники та спеціалісти з охорони праці підприємств області — всього близько 500 осіб.

На конференції нагороджено більш як 20 кращих працівників підприємств, які постійно додержують правил безпеки і не допускають порушень вимог охорони праці на своїх робочих місцях, а також журналістів, які пропагують безпечну і нешкідливу працю, серед яких — головний редактор газети «Кіровоградська правда» В. Белінський.

У ході конференції було відкрито виставку спецодягу, спецвзуття, інших засобів індивідуального захисту.

Подано зразки нормативно-правової літератури з охорони праці, в тому числі і записом на CD-дисках.

Територіальне управління Держгірпромнагляду по Кіровоградській області підготувало випуск інформаційного бюлетеня з охорони праці, присвяченого Всесвітньому дню охорони праці.

На **Луганщині** майже в кожному місті та селищі, на підприємствах усіх форм власності, в культурних, медичних та навчальних закладах пройшли засідання круглих столів, конкурси, семінари, присвячені темі безпеки життєдіяльності.

«Ми плануємо дещо змінити і внести «зелену» ноту в своє професійне свято, — коментує керівник Луганського територіального управління Держгірпромнагляду О. Труфанов. — Протягом Тижня охорони праці фахівці державного нагляду і Луганського ЕТЦ посадять у Луганську алею пам'яті. Минулого року на підприємствах області загинуло 98 працівників. Саме стільки лип та горобин і буде висаджено». Приблизна дата «зеленого десанту» — 24 квітня.

В **Івано-Франківській області** особливе місце займає проведення комплексних обстежень та цільових перевірок стану промислової безпеки та охорони праці на підприємствах області, організація оглядів-конкурсів у номінаціях «Краще підприємство з охорони праці», «Кращий працівник», «Кращий за професією».

У рамках Тижня охорони праці заплановані тематичні виставки-презентації з питань охорони праці та промислової безпеки, засідання круглих столів, семінари-наради, зокрема на тему «Школа інженера з охорони праці». З метою вшанування пам'яті загиблих на виробництві проводитимуться поминальні літургії в церквах, надаватиметься матеріальна допомога їхнім сім'ям.

На **Волині** територіальним управлінням Держгірпромнагляду та інспекціями заплановано організувати у Луцьку, Нововолинську, Володимир-Волинському та Ковелі Тижень відкритих дверей з охорони праці, провести лекції на тему «Проблеми охорони праці сьогодні в області» у технічних вузах, технікумах, профтехучилищах, направити листи в релігійні громади і конфесії з роз'ясненням необхідності звернення до громадян щодо першочерговості особистої безпеки на виробництві. 22–23 квітня в Радошинському кар'єроуправлінні відбудеться виїзне засідання круглого столу оргкомітету з проведення Дня охорони праці у Ковельському районі.

ПЕРЕВІРКА ПОКАЗАЛА

ШАХТА «ЛІСОВА»: НА ШЛЯХУ ВІД ТРЬОХ «С» ДО ЛІДЕРСТВА

До 2005 р. шахта з поетичною назвою «Лісова», що поблизу містечка Великі Мости, була найбільш проблемною на ДП «Львіввугілля». План видобутку вугілля тут хронічно не виконували, соціально-побутові питання вирішували в останню чергу, була великою плінність кадрів, низьким рівень трудової дисципліни. На підприємстві сумно жартували, що тут можна заробити лише три «С» — стаж, силікоз і сором. Ситуація на шахті почала докорінно змінюватися з приходом нового директора — І. Дзика.

Директором шахти «Лісова» І. Дзика було призначено у квітні 2005 р. З командою однодумців він рішуче взявся за виведення підприємства у передові. Ігор Григорович вже мав досвід такої роботи, загалом відпрацювавши на шахтах 26 років. Розпочавши свою трудову біографію у 1977 р. гірничим робітником на потужній шахті «Межирічанська» (на тоді № 3 «Великомостівська»), працював слюсарем, начальником дільниці прохідницьких робіт. Потім був головним інженером на шахті № 10, заступником технічного директора ДП «Львіввугілля». Пізніше повернувся начальником шахти на «Межирічанську», яка на той час мала проблеми з виконанням плану. За рік Ігорю Григоровичу вдалося вивести підприємство у передові й працювати з прибутком. Ця шахта і досі працює стабільно. Після п'яти років керівництва «Межирічанською» І. Дзик був призначений на посаду технічного директора ДП «Львіввугілля». А згодом Ігореві Григоровичу запропонували очолити «Лісову».

Розпочав новий директор свою діяльність з наведення порядку, оголосивши війну пияцтву — відтепер працівники напідпитку до роботи не допускалися. Практикували різні методи впливу на таких осіб — і заслуховували на зборах, і звільняли. Вирішуючи кадрову проблему, зробили ставку на молодь — керівниками ставали 30-річні. Сьогодні середній вік працівників «Лісової» становить близько 36 років. Посту-

пово сформувався надійний колектив. «Одним з найбільших наших досягнень вважаю вирішення кадрової проблеми, — говорить І. Дзик. — На сьогодні у нас повністю укомплектований штат працівників (1182 особи). А коли я сюди прийшов, їх було близько 800. Приємно, що деякі наші працівники вже намагаються влаштувати до нас на роботу своїх дітей чи родичів. А раніше звідси тікали...»

Проте тільки-но почали працювати по-новому, змонтували нову лаву, як 25 червня 2005 р. в монтажній камері лави № 522 вибухнув метан, загинули люди... Це був дуже сильний удар для всього колективу, але його витримали. Після цієї аварії на «Лісовій» почали особливо серйозно ставитися до питань, пов'язаних з газом, оскільки раніше вважали, що на вугільних підприємствах Львівщини небезпека по загазованості не може бути високою. І тепер, тільки-но десь виявляється наявність метану, одразу вживають запобіж-

них заходів. Особливо контролюють режим провітрювання. Для покращання газового контролю у 2005 р. шахта отримала нову апаратуру. Було змонтовано нові установки пожежогасіння. Для контролю кількості повітря в тупикових виробках також отримали нову апаратуру АКТВ. У 2006—2007 рр. замінили зношене прохідницьке обладнання.

На шахті функціонує СУОП, нарядна система. Для покращання знань з питань охорони праці в 2007 р. пройшли навчання 9 керівників середньої ланки та двоє осіб старшого інженерно-технічного персоналу. Керівники структурних підрозділів шахти розробили інструкції з охорони праці. Протягом минулого року на шахті відбулося 24 засідання постійно діючої комісії з питань охорони праці, на яких розглядалися питання про стан техніки безпеки на дільницях. Зараз працівники повністю забезпечені засобами індивідуального захисту. А для кабінету охорони праці придбали комп'ютерну техніку. Після введення на «Лісовій» особливого режиму державного нагляду у зв'язку з аварією на шахті імені О. Ф. Засядька інспектори Держгірпромнагляду не виявили тут жодного порушення пилогазового режиму. Покращився також стан охорони праці, знизилась кількість травмованих і зареєстрованих профзахворювань.

Серед пріоритетів нового директора було і вирішення санітарно-побутових питань, зокрема, ремонт занедбаної робітничої лазні та її по-

стійне забезпечення гарячою водою. Тут облаштовано сауну, яка наприкінці кожної робочої зміни готова прийняти чергових відвідувачів. Було оновлено також котельню. Навели порядок і в побутових приміщеннях, відремонтували роздягальні, а також лампову. Хоча шахта і не кондитерська фабрика, тут намагаються постійно підтримувати чистоту.

Нинішнім колективом шахти директор задоволений. Особливо відзначає досвідченого начальника дільниці С. Грицака. Серед інших керівників — С. Корнило, В. Смагу, В. Басюка, А. Прокопика та ін.

Колектив підприємства також задоволений новим керівництвом і позитивними змінами, що тут відбуваються, тож перші позитивні зрушення викликали активну підтримку. Шахтарі цінують і звичайне людське спілкування з керівниками шахти та профспілкової організації, яке традиційно відбувається щочетверга у день безпеки, під час зустрічей з черговою зміною. На кожній такій зустрічі не тільки обговорюють проблеми безпеки на виробництві, вдосконалення професійної майстерності, але й можуть звернутися з будь-яким питанням до керівництва.

У кабінеті І. Дзика зберігається чимало нагород, одержаних за спортивні досягнення колективу шахти. Коли проводяться міські чи на рівні «Львіввугілля» спортивні заходи, «Лісова» обов'язково виставляє свої команди, які завжди посідають призові місця з футболу, шахів, гирьового спорту, армрестлінгу. Велику увагу приділяють на шахті оздоровленню працівників. Вони відпочивають за путівками на Шацьких озерах, Чорному морі, лікуються у Трускавці та Моршині.

Завдяки цілеспрямованим зусиллям вже у 2005 р. «Лісова» почала виконувати план. Успішно виконавши планові завдання 2006 р., через брак обладнання не змогли своєчасно ввести в експлуатацію лаву № 534 і виконати завдання 2007 р. Зараз за добу шахта видає на-гора близько 1,2 тис. т вугілля. Торік на підприємстві нарізали лаву з високоякісним низькозолюним вугіллям. До кінця нинішнього року на «Лісовій» хочуть мати дві лави, одна з яких

буде на високозолюному пласті, а інша — на низькозолюному. Це дасть змогу збалансувати економічні показники підприємства. Проте для проходження двох штреків шахта має лише один комбайн. «Ми доповідали про свої плани Міністрові вугільної промисловості В. Полтавцю, — каже І. Дзик. — Він підтримав нас і пообіцяв допомогти».

Наприкінці січня нинішнього року на шахті проходила комплексна перевірка стану промислової безпеки, охорони праці та надр, яку проводили працівники Червоноградської державної гірничотехнічної інспекції під керівництвом заступника начальника теруправління Держгірпромнагляду по Львівській області — начальника гірничого округу Ю. Царика. Участь у заході також взяли представники ДП «Львіввугілля», Львівсько-Волинського воєнізованого гірничорятувального загону, Червоноградської санепідстанції, обласного управління виконавчої дирекції Фонду соціального страхування від нещасних випадків на виробництві та профзахворювань, а також технічної інспекції праці профспілки працівників вугільної промисловості. Було виявлено 469 порушень нормативно-правових актів з охорони праці, 17 разів призупинялося ведення гірничих робіт. До відповідальності притягнуто 32 посадові особи.

Однак жодного порушення пилогазового режиму та провітрювання, експлуатації електрообладнання та вибухобезпеки не зафіксовано. Стан протипожежного захисту шахти було визнано задовільним. Основні об'єкти, що забезпечують ритмічну роботу підприємства, не зупинялися. Комісія вказала на поліпшення стану охорони праці на дільниці шахтного транспорту.

У завершальний день комплексної перевірки було проведено навчальну тривогу з гасіння умовної пожежі у розвідувальному штреку. Інспектори перевіряли роботу Львівсько-Волинського воєнізованого гірничорятувального загону, який із поставленим завданням впорався успішно.

На нараді за підсумками перевірки, яка проходила на «Лісовій», Ю. Царик, серед іншого, зазначив, що на шахті порівняно з 2006 р. відбулись значні позитивні зрушення. Але колективу ще є над чим працювати. Юрій Володимирович звернувся до представників ДП «Львіввугілля» з рекомендацією допомогти «Лісовій» у ремонті стаціонарного обладнання. Директор шахти І. Дзик відзначив, що частковим свідченням досягнень його колективу у роботі стала зміна ставлення до їхнього підприємства у кращий бік. Тож колектив і надалі керуватиметься принципом: хоч потрохи, але рухатись уперед.

Ігор ПАРФЕНЮК,

наш власкор

На знімках:

директор шахти «Лісова» І. Дзик; працівники дільниці підготовчих робіт № 1 шахти (зліва направо): електрослусар підземний Б. Мацібора, начальник дільниці В. Басюк і машиніст А. Литвинюк; гірничорятувальне відділення № 10 готується до гасіння умовної пожежі у розвідувальному штреку; заступник начальника теруправління — начальник гірничого округу Ю. Царик аналізує результати комплексної перевірки стану охорони праці на шахті «Лісова».

Фото автора

ГОЛОВНЕ — БАЖАННЯ,

А РЕЗУЛЬТАТИ БУДУТЬ

Запитайте у дорослої людини чи навіть у будь-якого школяра, що вони можуть розповісти про Автономну Республіку Крим. Більшість, звичайно, скажуть, що це півострів на Чорному морі з широко розвинутою туристичною сферою, великою кількістю курортів і самотній. Багато знають також, що Крим — край з розвинутим агропромисловим комплексом, де вирощують зернові культури, виноград, тютюн, є підприємства з їх переробки.

Зрозуміло, значна частка правди у цьому є. Але якщо характеристику АР Крим даватимуть люди, які детальніше знають її географію, економіку, наприклад, працівники теруправління Держгірпромнагляду по АР Крим і м. Севастополю, то знання пересічного громадянина про півострів дещо зміняться. Наприклад, небагато людей знають, що на території автономії нараховується більше трьохсот машинобудівних підприємств. Із загальної кількості виробленої продукції тільки 10% залишається для потреб населення АР Крим, решта є вагомою часткою загальнодержавної економічної системи України. Тут налічується 32 родовища нафти, газу, конденсату, 195 підприємств морського транспорту, є 3 потужних хімічних заводи, металургійні підприємства. А всього в автономії є понад 52 тис. підприємств та організацій, постійний нагляд за якими здійснюють 56 державних інспекторів п'яти держінспекцій теруправління Держгірпромнагляду по АР Крим і м. Севастополю.

Багато позитивного було зроблено щодо покращання стану охорони праці в минулому році. Зокрема, організовано міжнародні, республіканські, місцеві конференції та наради, розроблено та ухвалено на бюро Республіканської ради з питань безпечної життєдіяльності населення проект Республіканської програми покращання стану безпеки, гігієни праці та виробничого середо-

вища на 2008—2011 роки. Проект програми буде розглянуто на засіданні Ради міністрів АР Крим та надано для затвердження Верховною Радою АР Крим. До підготовки програми, розроблення якої передбачено Законом «Про охорону праці», були залучені представники Ради міністрів, наукових і громадських організацій.

Теруправлінням Держгірпромнагляду спільно з регіональним управлінням виконавчої дирекції Фонду соціального страхування від нещасних випадків на виробництві та профзахворювань підготовлено пропозиції щодо внесення змін до Закону «Про охорону праці», а саме: передбачити відшкодування керівником, з вини якого сталася резонансна аварія або смертельний нещасний випадок, частини або всіх коштів, витрачених на відшкодування шкоди потерпілим. Адже поки що

одного інспектора, наприклад, припадає 800 підприємств будівельної галузі або 7 тис. (!) підприємств соціально-культурної сфери, практично неможливо. Якраз ці галузі останнім часом розвиваються найбільшими темпами в автономії. На жаль, і виробничий травматизм залишається там високим.

Зростання темпів будівництва у Криму можна порівняти тільки з Києвом. У 2007 р. будівельними організаціями Криму виконано робіт майже на 2,5 млрд. грн. У цьому сезоні завершилось будівництво кількох нових комфортабельних готелів у Ялті, Алушті, Феодосії, введено в дію басейни, нові аквапарки, об'єкти громадського харчування, багатопверхові житлові будинки та інші об'єкти. Сьогодні у АР Крим функціонує майже 4 тис. підприємств будівельної галузі, де загальна чисельність працюючих становить близько

Якщо власник чи керівник підприємства ставляться до безпеки як до чогось другорядного, навіть зайвого, то й підлегли їм відповідальні працівники до цих питань будуть ставитися відповідно.

Україна — єдина в світі держава, де власники практично не несуть матеріальної відповідальності за безпеку найманих працівників. І підвищення їхньої свідомості можливе тільки після прийняття відповідних змін до Закону та запровадження диференціації страхових внесків по принципу — чим вищий рівень травматизму, тим більші суми внесків. Неприпустимо, що з 574 нещасних випадків, які зареєстровано у 2007 р. на підприємствах АР Крим, 370 сталися внаслідок організаційних причин.

Риба, як відомо, гниє з голови. Якщо власник чи керівник підприємства ставляться до безпеки як до чогось другорядного, навіть зайвого, то й підлегли їм відповідальні працівники до цих питань будуть ставитися відповідно. Якій же проконтролювати все виробництво інспекторським складом теруправління, де на

59 тис. осіб. Крім того, на території АР Крим ведуть роботи будівельні організації з Києва, Донецька, Дніпропетровська, Харкова, Луганська тощо. Загальна кількість травмованих у 2007 р. в галузі, на жаль, була великою — 81 особа, у тому числі 9 з них — смертельно. І це тільки на зареєстрованих у ДіОП в будівництві та котлонагляді теруправління Держгірпромнагляду по АР Крим і м. Севастополю підприємствах. Якщо ж врахувати кількість нещасних випадків, які сталися й на незареєстрованих підприємствах і на стихійних будовах, кількість яких значно зростає останнім часом, то цей показник набагато вищий.

Не можна не сказати про роботу «Будівельного патруля», в рамках якого минулого року проведено 45 рейдів. Як результат — припинення роботи 20 будмайданчиків, де вияв-

лено грубі порушення вимог законодавства про охорону праці, 40 посадових осіб притягнуто до адміністративної відповідальності.

Що стосується соціально-культурної сфери, де зайнято більше 400 тис. працівників, то у 2007 р. тут зареєстровано 220 осіб, травмованих внаслідок нещасних випадків на виробництві, у тому числі 12 — смертельно. Цей показник, на жаль, найгірший з-поміж інших галузей господарства Криму. І все це через неможливість здійснення якісного контролю з боку працівників теруправління, велику роздрібненість підприємств і відсутність на більшості з них відповідальних за організацію роботи з охорони праці, велику кількість сезонних працівників, які не мають ні досвіду роботи, ні кваліфі-

кації, а головне — належного рівня знань з питань охорони праці.

Але не все так погано на виробництвах Криму. Доказом того є відсутність вже четвертий рік поспіль смертельних нещасних випадків в агропромислового комплексу. Взагалі останніми роками рівень виробничого травматизму в цій галузі має тенденцію до зниження. І це навіть з огляду на те, що технологічне обладнання, машини і механізми в АПК автономії мають найбільший відсоток спрацьованості. Тому навіть незважаючи на деякі недоліки в організації роботи механізаторів, водіїв, охоронників, робіт, пов'язаних з залученням тимчасових робітників, роботу щодо створення безпечних умов праці у цій галузі можна рекомендувати як приклад для насліду-

вання в інших сферах виробничої діяльності автономії.

Введення в дію Закону «Про основні засади державного нагляду (контролю) в сфері господарської діяльності» дещо ускладнило роботу теруправління Держгірпромнагляду. Доведеться, як мовиться, перебудуватися на марші. Буде застосовано нові методи контролю, у тому числі: створення мобільних груп, залучення представників місцевих держадміністрацій, органів місцевого самоврядування, прокуратури, внутрішніх органів та інших контролюючих організацій. Головне — бажання працювати, а результати будуть.

О. ЛАТУШКО, начальник прес-служби Кримського ЕТЦ, **Сергій КОЛЕСНИК**, наш власкор

ЗНАННЯ — ЗАПОРУКА БЕЗПЕКИ

Є ПЕРШИЙ, РЕГІОНАЛЬНИЙ!

На Дніпропетровщині розпочав роботу перший в Україні регіональний навчальний центр з питань безпечної експлуатації систем газопостачання.

Пропозиція щодо його створення виникла у трагічні жовтневі дні після вибуху в Дніпропетровську багатопверхового будинку по вул. Мандриківській, 127. А вже через чотири місяці, 18 лютого, у центрі розпочала навчання перша група з 25 осіб. Це заступники генерального директора ВАТ «Дніпрогаз», провідні спеціалісти, відповідальні керівники робіт і члени постійно діючої комісії з перевірки знань з питань охорони праці.

Організатором центру виступив Держгірпромнагляд України. Він працюватиме у приміщеннях, орендованих у ВАТ «Дніпрогаз». Передбачається, що навчання та перевірку знань з питань безпечної експлуатації систем газопостачання в регіональному центрі щорічно проходитимуть близько 2 тис. посадових осіб та спеціалістів. Орієнтовна вартість послуг за навчання одного слухача — в межах 200 грн. Але вона може змінюватися, оскільки тривалість навчання планується від 2 до 7 днів.

У центрі надаються також фахові консультації з питань безпечної виконання робіт для всіх спеціалізованих підприємств, які пов'язані з будівництвом, експлуатацією, технічним обслуговуванням, налагодженням,

ремонт, реконструкцією, технічним переоснащенням систем газопостачання й газового обладнання, димо-

відвідних пристроїв, вентиляційних систем і каналів. Як зазначив заступник директора ДП «Головний навчально-методичний центр» О. Семко, в цьому плані повинна діяти єдина ідеологія, оскільки кожен шостий нещасний

випадок на виробництві трапляється внаслідок незадовільного навчання персоналу. До виконання робіт часто допускаються невідповідно люди. Звідси і такі наслідки.

Навчальні класи створеного центру оснащено необхідною програмно-методичною документацією, тематичними стендами та наочним приладдям. Найближчим часом передбачається збільшення кількості аудиторій та використання комп'ютерних програм НВП «Протек», відеоматеріалів, мультимедійного проектора. До читання лекцій у центрі запрошено фахівців ДП «Головний навчально-методичний центр», технічних експертів з промислової безпеки ДП «Придніпровський ЕТЦ», газотехнічних інспекторів теруправління Держгірпромнагляду по Дніпропетровській області та провідних спеціалістів підприємств газової промисловості, яких атестовано з питань охорони праці на відповідному рівні.

Ну, а щоб у слухачів не виникло сумнівів щодо доцільності навчання, в коридорі центру розміщено фотомонтаж знімків з місця трагедії на Мандриківській, 127. Одного погляду на них достатньо: це не повинно повторитися!

Леонід БЕЗУГЛИЙ,
наш власкор

*На знімку:
у навчальному класі регіонального
навчального центру.*

Фото автора

Традиційно в січні у ВАТ «Маріупольський металургійний комбінат імені Ілліча» підбивають підсумки роботи з охорони праці за минулий рік. Не став винятком і нинішній січень. У залі заводського палацу культури зібралися керівники комбінату і структурних підрозділів, спеціалісти, були присутніми заступник начальника теруправління Держгірпромнагляду по Донецькій області І. Буряк, начальник Маріупольської державної інспекції охорони праці на виробництвах підвищеної небезпеки Б. Мамонтов, представники громадських організацій.

З доповіддю на нараді виступив заступник генерального директора з охорони праці комбінату В. Доманов. Він повідомив, що у 2007 р. на підприємстві сталося 128 нещасних випадків — на 24 менше, ніж у 2006 р. Знижено коефіцієнт частоти виробничого травматизму з 2,6 у 2006 р. до 2,2 у 2007 р., дещо знизився коефіцієнт тяжкості і на 8% — кількість днів втрати працездатності. Водночас, за словами Валерія Анатолійовича, позитивні тенденції в роботі затьмарені зростанням рівня смертельного травматизму — 6 нещасних випадків у 2007 р. проти 4 у 2006 р.

В. Доманов докладно проаналізував стан травматизму в структурних підрозділах комбінату, зазначивши, що основними причинами нещасних випадків стали невиконання інструкцій з охорони праці працюючими та невиконання посадових обов'язків посадовими особами і спеціалістами комбінату. При цьому керівництво комбінату, розуміючи пріоритетність питань охорони праці, виділяє на ці цілі достатню кількість матеріальних коштів. У цілому по підприємству в 2007 р. на забезпечення безпечних умов праці було витрачено майже 78,7 млн. грн., що відповідає нормі, встановленій Законом «Про охорону праці».

Служби цехів у 2007 р. виявили 37 268 порушень. За недодержання вимог правил безпеки притягнуто до відповідальності 2807 осіб, 27 045 — позбавлено премії.

ВИКОРИНИТИ ФОРМАЛІЗМ У РОБОТІ

За словами начальника Маріупольської державної інспекції охорони праці на виробництвах підвищеної небезпеки Б. Мамонтова, у 90% нещасних випадків, що сталися на комбінаті, криються причини організаційного плану. Знову горезвісний «людський фактор» — нехтування власною безпекою, надія на «може пронесе», недостатнє розуміння важливості додержання інструкцій з охорони праці та правил безпеки. І — недопрацювання середньої ланки управління, формальний підхід до роботи з боку деяких безпосередніх керівників виробництва.

Як повідомив Б. Мамонтов, у 2007 р. державна інспекція, якою він керує, виявила на комбінаті 4 тис. порушень, а по області із загальної кількості штрафів, накладених на посадових осіб, 60% припадає на його працівників. Причому деякі працівники комбінату були оштрафовані неодноразово. Мабуть, цей захід вже не діє. Висновок напрашується сам по собі — посилити покарання для тих, хто продовжує халатно ставитися до своїх обов'язків, наражаючи на ризик людей, які працюють на комбінаті. І таким заходом впливу може стати передача матеріалів до прокуратури.

Заступник начальника теруправління Держгірпромнагляду по Донецькій області І. Буряк у своєму виступі підкреслив: «Ми з вами колеги, у нас спільне завдання — забезпечити роботу підприємства без аварій і травм, гарантувати кожному працівникові його законне право на безпечну працю». Він нагадав, що після чотирьох смертельних випадків у першому кварталі минулого року у ВАТ «ММК імені Ілліча» було введено особливий режим держнагляду. Близько 80 посадових осіб було притягнуто до дисциплінарної відповідальності, на комбінаті проведено виїзне засідання ради теруправління. Результат спільних зусиль очевидний — жодного смертельного випадку за більш як півроку роботи. І лише наприкінці року — знову дві НП.

Із заключним словом на нараді виступив перший заступник генерального директора — головний інженер ВАТ «ММК імені Ілліча» С. Матвієнков. Він зазначив, що в питаннях охорони праці однією з проблем є недосконалість законодавства, відсутність зацікавленості керівників структурних підрозділів. Мається на увазі система регресів і внесків до Фонду соціального страхування від нещасних випадків на виробництві та профзахворювань України за принципом складності чи категорійності підприємства. Неможливо, щоб ця система залишалася такою, як зараз. Неприпустимо перекладати матеріальну відповідальність нехлюїв на плечі тих підприємств, де безпекою займаються не за залишковим принципом.

А на самому підприємстві справжнім головним болем С. Матвієнкова назвав формалізм у роботі. Наприклад, відкриваєш щоденник майстра чи журнал оперативного контролю і виявляєш, що впродовж 3—4 місяців там зроблено лише один запис, просто для галочки, щоб відчепились. Це неприпустима практика. Часом виходить парадоксальна ситуація — на комбінаті охороною праці займається величезна спеціальна служба, керівники цехів, майстри, старші майстри, а приходять інспектор держнагляду і виявляє 4 тис. порушень, зупиняє 600 об'єктів, що експлуатуються з порушеннями.

На закінчення перший заступник генерального директора ВАТ «ММК імені Ілліча» зажадав від працівників виключити формалізм у питаннях охорони праці та промбезпеки, планово, конструктивно займатися цією роботою, не від випадку до випадку, не від наради до наради. Робота — це коли є система. «Нам усім потрібний кінцевий результат — робота без травм і аварій», — підбив підсумок наради С. Матвієнкова.

М. БОРКУТА, заступник начальника відділу інформаційного забезпечення і зв'язку зі ЗМІ теруправління Держгірпромнагляду по Донецькій області

ПОВІДОМЛЯЮТЬ ВЛАСКОРИ

У грудні минулого року управління виконавчої дирекції Фонду соціального страхування від нещасних випадків на виробництві та професійних захворювань у Львівській області провело чотири семінари. Розглядався стан охорони праці при автотранспортуванні, у будівництві, у лісовому господарстві та деревообробній промисловості, а також вуглевидобуванні та суміжних видах економічної діяльності.

У кожному семінарі взяли участь близько сотні учасників, перед якими виступили представники облдержадміністрації, теруправління Держгірпромнагляду по Львівській області, ДП «Західний експертно-технічний центр», обласного управління лісового та мисливського господарства, санепідслужби, представники кафедр охорони праці львівських вищих навчальних закладів.

Найбільше питань (19) було у порядку денному першого семінару. Серед них — стан дорожньо-транспортного травматизму на Львівщині, профілактика аварійності, умови надання ліцензій на право пасажирських і вантажних перевезень, санкції за порушення ліцензійних умов. Йшлося також про вплив галузевої профспілки на умови праці, стан виробничого травматизму на підприємствах-перевізниках, вантажовідправниках і вантажоодержувачах.

Жвавий відгук аудиторії викликала надзвичайно актуальна для Львівщини тема про стан автошляхів, умови праці водіїв на лінії, професійну підготовку, підвищення кваліфікації водіїв.

На семінарі зазначалось, що кількість ДТП на Львівщині залишається високою, незважаючи на певні заходи, покликані поліпшити ситуацію. За рівнем виробничого травматизму галузь посідає третє місце в області.

Друге місце за станом виробничого травматизму в області посідає будівельна галузь. На семінарі йшлося про умови та порядок отримання

ПРО ОХОРОНУ ПРАЦІ

У ПРОБЛЕМНИХ ГАЛУЗЯХ ВИРОБНИЦТВА ЛЬВІВЩИНИ

ліцензій на право ведення окремих видів діяльності, пов'язаної з будівництвом, контроль за додержанням умов ліцензійної діяльності та про необхідну для виконання робіт документацію.

Під час оформлення ліцензій на ведення будівельних робіт нерідко трапляються випадки надання підприємствами неправдивої інформації щодо наявності достатньої кількості кваліфікованого персоналу, технічного оснащення, наявності нормативно-правових документів, державних будівельних норм і правил. У разі розслідування нещасних випадків на таких підприємствах виявляється, що у штатному розписі є лише три працівники — директор, бухгалтер і менеджер, а дозвіл на виконання будівельно-монтажних робіт відсутній. Діяльність таких підприємств полягає в отриманні коштів для зведення об'єкта, а для виконання будівельних робіт укладаються договори з субпідрядниками. Часто у ролі останніх виступають некваліфіковані працівники, які не мають посвідчень на право виконання робіт підвищеної небезпеки на будівництві. Нерідко у проектній документації відсутні проекти провадження робіт. Трапляються випадки, коли на виконання будівельно-монтажних чи ремонтно-будівельних робіт одним підприємством на території іншого діючого підприємства не оформляється акт-допуск.

На одному з семінарів також розглядалося питання про стан виробничого травматизму та забезпечення умов праці у лісовому господарстві. Галузь поділяє з будівельниками третє місце в області за рівнем травматизму.

Більше ніж у половині лісових господарств лісозаготівлю передано до рук приватних підприємств, що призвело до скорочення чисельності працюючих у лісових господарствах. Приватні підприємці залучають гро-

мадян до виконання лісосічних робіт за договорами підряду, на таких осіб не поширюється дія законодавства про державне соціальне страхування від нещасного випадку на виробництві та профзахворювання. Такі працівники, крім того, наражаються на небезпеку через поширене несанкціоноване вирубування лісу та незадовільну розробку технологічних карт.

Найпоширенішими порушеннями у деревообробці та меблевому виробництві є незадовільний технічний стан виробничого устаткування, допуск невідповідного персоналу до експлуатації та обслуговування засобів виробництва.

Найвищий рівень виробничого травматизму на Львівщині спостерігається на підприємствах вугільної галузі. Найбільш поширена причина нещасного випадку — невиконання потерпілим вимог інструкції з охорони праці. У цій галузі є найвищим і рівень професійної захворюваності. За 11 місяців 2007 р. на вугільних підприємствах Львівщини стався 241 нещасний випадок на виробництві. Рівень загального виробничого травматизму порівняно з аналогічним періодом 2006 р. знизився на 44 нещасних випадки, хоча показник смертельного травматизму (4 випадки) залишається незмінним. Як позитив було відзначено те, що акценти в питаннях підвищення рівня промислової безпеки сьогодні перенесені з органів держнагляду за охороною праці на власника підприємства і на саме підприємство.

Учасники семінару схвалили конкретні пропозиції ДП «Львіввугілля» щодо недопущення виробничого травматизму на шахтах і запобігання професійним захворюванням.

Ігор ПАРФЕНЮК,
наш власкор

ДО 50-РІЧЧЯ ДЕРЖГІРПРОМНАГЛЯДУ

Після виходу на заслужений відпочинок Тарас Опанасович Литвиненко думає, що з ним за його вимогливість, принциповість, безкомпромісність у роботі деякі керівники підприємств, до яких він вживав дієві заходи адміністративного впливу щодо дотримання вимог безпеки, поліпшення умов праці на виробництві, навіть вітатися не будуть. Тож дивувався, коли з ним не лише люб'язно віталися, а й щиро казали: «Дякуємо Вам за те, що Ви нас контролювали, не давали розслабитися».

Ці слова були дуже приємними для нього, колишнього начальника теруправління Держнаглядохоронпраці по Тернопільській області — першого керівника державного наглядового органу з охорони праці в області, біля витоків створення якого він стояв і який очолював у 1996 р.

ТАКА ВОНА — ФОРМУЛА

Дитинство і юність Тараса Опанасовича випали на важкі воєнні і повоєнні роки. Після закінчення школи працював робітником на Дніпропетровському хлібокомбінаті, Нижньодніпровському заводі металевих виробів у Дніпропетровську.

Здібний, допитливий юнак у 1964 р. успішно закінчив Дніпропетровський інженерно-будівельний інститут. Молодий енергійний інженер-механік спочатку працював механіком спеціалізованого будівельного управління тресту «Укрособовуглемонтаж» Мінбуду УРСР, згодом — виконробом будівельного управління «Стебникпромбуд» у Львівській області, а пізніше — головним механіком цього управління. Про масштабність, розмах будівельних робіт можна тільки уявити, якщо в Стебнику на спорудженні комбінату калійних добрив працювало понад 1700 осіб, було задіяно 24 субпідрядні організації. За один рік освоювали робіт на 240 млн. крб. Тільки у відділі головного механіка працювало 200 осіб. Отже, молодий інженер пройшов добру школу становлення керівника, організатора виробництва.

У 1971—1972 рр. Тарас Опанасович працював головним інженером управління механізації тресту «Тернопільбуд», а згодом майже

п'ять років очолював управління механізації тресту «Тернопільсьльбуд».

— Ставлення до вимог охорони праці,— згадує ветеран,— тоді було дуже серйозним. Нас контролювали і технічні інспектори праці профспілок, які здійснювали державний нагляд за охороною праці, і державні інспектори Держгіртехнагляду УРСР, адже ми працювали з вантажопідіймальними кранами, іншими об'єктами підвищеної небезпеки. Працювали тоді в основному на новій техніці, кожного року за рознарядкою нам виділяли 5—6 нових вантажопідіймальних кранів.

Тепер, на жаль, дуже багато зношеної техніки, що відпрацювала свій ресурс. Приміром, котли, які розраховані на 25 років експлуатації, працюють уже 50 років. Це за умови, якщо технічні експерти ЕТЦ продовжують їм терміни експлуатації, гарантуючи надійність.

Маючи солідний досвід керівника, з 1977 р. по 1993 р. Тарас Опанасович був начальником Тернопільської обласної газотехнічної інспекції Львівського округу Держгіртехнагляду УРСР. У зв'язку з реорганізацією у 1993—1994 рр. працював начальником Тернопільської газотехнічної інспекції Подільського теруправління Держнаглядохорон-

праці України, начальником Тернопільської державної інспекції охорони праці в енергетиці. З 1994 р. по лютий 1996 р. він — заступник начальника Подільського теруправління — начальник Тернопільської державної інспекції охорони праці в енергетиці. З лютого 1996 р. по березень 2000 р. — начальник теруправління Держнаглядохоронпраці по Тернопільській області.

На відповідальній посаді начальника теруправління Тарас Опанасович домогся суттєвого зниження рівня виробничого травматизму в області. За чотири роки кількість нещасних випадків зі смертельними наслідками зменшилася більш як утричі. Це був результат координації зусиль безпосередніх виконавців — державних інспекторів, а також служб охорони праці місцевих державних адміністрацій, працівників Державтоінспекції, Держпожнадзора, які теж здійснювали відповідну наглядову роботу, брали активну участь у проведенні комплексних перевірок на підприємствах області. Особливу увагу приділяли збільшенню кількості перевірок підприємств. Впродовж місяця інспектори оформляли 12—13 приписів, виявляли на підприємствах по 20—25 порушень вимог нормативно-правових актів з охорони праці.

У ті роки, коли заробітна плата була, приміром, 80 крб., розміри штрафів за порушення були від 1 до 10 крб. Тоді Комітет мав право оштрафувати на 50 крб. — відчутну на ті часи суму.

— А якось,— згадує Тарас Опанасович,— я оштрафував одного керівника на 1 карбованець. Як же він образився! Чому на таку незначну суму? Але в тому був неабиякий виховний момент. І згодом цей керівник, попри всі свої амбіції, правильно зрозумів мене і намагався на підприємстві, яке очолював, не допускати порушень вимог охорони праці.

У повсякденній роботі дуже допомагали нам інформаційні листки Комітету, в яких повідомлялося про аварії, нещасні випадки, обставини та причини, за яких вони сталися. І ми особливу увагу приділяли об'єктам підвищеної небезпеки, приміром, газорегуляторним пунктам, іншим об'єктам газового господарства. Бувало, що один і той же об'єкт контролювали 5—6 років, доки не знімали його з контролю. І, звичайно ж, профілактиці виробничого травматизму, вдосконаленню наглядової діяльності значною мірою сприяло вивчення, впровадження та поширення передового досвіду з питань охорони праці.

Як керівник і організатор, Тарас Опанасович на своєму трудовому шляху пізнав чимало корисних для себе істин. Зокрема, що умови, а не керівники мають змушувати людей працювати. Тож постійно дбав про створення здорових, безпечних умов, про моральні і матеріальні стимули заохочення їхньої праці.

Мистецтво організувати людей полягає в тому, щоб спочатку оцінити ситуацію, а вже потім ставити конкретні, продумані завдання. І звичайно ж, зміцнювати віру підлеглих у важливість дорученої їм справи, тоді вони зроблять неможливе можливим.

Тарас Опанасович накопичував цінний досвід — справжній скарб знань, умінь, які щедро передавав колегам по роботі. Серед колишніх його підлеглих — ветерани праці

М. Розумний, який згодом очолив теруправління Держнаглядохоронпраці по Тернопільській області, нинішній керівник теруправління П. Хрущ, державні інспектори М. Репета, Б. Коропатницький, В. Коріньовський.

Після виходу на пенсію не зміг Т. Литвиненко насолоджуватися спокійним життям. За його глибоким переконанням, душа повинна трудитися, доки б'ється серце. Тож з листопада 2000 р. він став працювати головним інженером ДП «Тернопільський експертно-технічний центр». Він уміло здійснює зв'язок ЕТЦ з теруправлінням, безпосередньо контролює роботу підпорядкованих йому відділів з навчання з питань охорони праці, діагностики, електротехнічної лабораторії, а також лабораторії неруйнівного контролю. Під контролем головного інженера спеціалісти ЕТЦ виконують широкий спектр складних і відповідальних робіт, проводять оцінку технічного стану обладнання, машин, механізмів підвищеної небезпеки. Завдяки високопрофесійним і скрупульозним обстеженням і технічним оглядам працівники ЕТЦ гарантують надійну роботу засобів виробництва. Це дуже важлива і відповідальна робота, адже в області близько 80% промислового обладнання відпрацювало свій граничний термін експлуатації, а тому є високий ризик аварій через його фізичне зношення.

Добре усвідомлюючи, що навчання посадових осіб і спеціалістів значною мірою позначається на профілактиці виробничого травматизму, головний інженер надає цій роботі важливого значення.

У 2001 р. Головний навчально-методичний центр Держнаглядохоронпраці присвоїв Т. Литвиненку кваліфікацію технічного експерта з промислової безпеки об'єктів газової промисловості. У колективі з відносно невеликою кількістю працівників завдяки сумлінному виконанню Тарасом Опанасовичем своїх обов'язків заощаджуються кошти на оплату праці такого спеціаліста.

— Це людина глибоко порядна, совісна і дуже відповідальна,— таку оцінку своєму заступнику дає начальник ЕТЦ Л. Слободянюк.— Його професійний і життєвий досвід допомагає молодшим колегам служити справі створення належних умов для високопродуктивної безпечної праці.

У 2007 р. виповнилося 30 років трудового стажу ветерана праці в системі охорони праці. За сумлінну багаторічну працю, вагомий внесок у реалізацію державної політики в галузі охорони праці Тарас Опанасович нагороджений медаллю «За доблесну працю». Праця ветерана відзначена багатьма грамотами, подяками, преміями.

У вільний час він з насолодою працює в саду, плекає зелене диво. Йому допомагає вірна подруга життя і порадиця — дружина.

Пролітають роки... Летять, наче восени журавлі. Але журавлі повертаються і приносять на своїх крилах теплі зірки, сповнені особливої чарівності. А роки, на жаль, спливають безповоротно, і з кожною весною їх стає все менше і менше. І тоді людині хочеться згадати, а які вони, ті роки, що назавжди залишилися за горизонтом. Згадати і розповісти про них. І якщо ця пам'ять серця запалить полум'я в інших серцях, людина тихо скаже собі: «Я щаслива».

На моє запитання, чи він щасливий, ветеран ствердно відповів: «Так». Щастям нелегких доріг, випробуванням долі, життям за себе й за старшого брата Миколу, який дев'ятнадцятирічним у 1942 р. загинув під Сталінградом. Щасливий, що сумлінно трудиться під мирним небом понад п'ятдесят років. Щасливий пошаною людей. Тим, що зроблено. І тим, що сподівається ще зробити для людей.

В. КЛИМЕНКО, керівник прес-служби теруправління Держгірпромнагляду по Тернопільській області

На знімку:
Т. О. Литвиненко.

Фото автора

Згідно із ст. 41 Закону «Про охорону праці» Федерація профспілок Одеської області, обласні організації галузевих профспілок і первинні профспілкові організації здійснюють громадський контроль за додержанням законодавства про охорону праці.

Питання стану охорони праці в Одеській області та роль профспілок у створенні безпечних і здорових умов праці були розглянуті на засіданні ради Федерації профспілок Одеської області, що відбулося 19 грудня 2007 р. Про це розповідає головний спеціаліст — технічний інспектор праці Федерації профспілок України при Федерації профспілок Одеської області В. ГЛУЩЕНКО.

НЕОБХІДНО ЗАСУКАТИ РУКАВА ТА ПРАЦЮВАТИ

Державний нагляд за охороною праці в Одеській області здійснюється на 22 471 підприємстві, у тому числі на 17 976 підприємствах — відомчий контроль, на 4987 підприємствах — громадський, тобто контроль з боку профспілкових організацій, а там, де немає профспілкового комітету, громадський контроль покликані здійснювати уповноважені трудових колективів. Але, на жаль, як показують перевірки, вони практично не працюють.

З другого півріччя 2007 р. робота з охорони праці проводиться відповідно до Угоди про спільну роботу ФПУ і Держгірпромнагляду України від 26.03.2006 р. та Угоди між Федерацією профспілок Одеської області (ФПО) і теруправлінням Держгірпромнагляду по Одеській області від 29.01.2007 р. Розпорядженнями по теруправлінню до складу ради теруправління введено головного спеціаліста — технічного інспектора праці ФПУ при ФПО, а державні інспекції теруправління зобов'язали включати його до складу комісій з розслідування нещасних випадків зі смертельними наслідками і проведення комплексних перевірок районів та підприємств області. По понеділках проводиться узгодження з держінспекціями дат спільних перевірок підприємств на поточний тиждень.

Під час розгляду підсумків комплексних перевірок на засідання ради теруправління запрошуються голови галузевих обкомів профспілки.

У зв'язку із зростанням рівня травматизму в будівництві проводилися цільові перевірки стану охорони праці на будівельних майданчиках спільно з інспекціями Держгірпромнагляду. Було проведено 83 оперативні перевірки, у ході яких заборонено виконання робіт, експлуатацію 201 одиниці машин, механізмів і устаткування. Проведено наради з керівниками і спеціалістами ТОВ «Прогрес-Буд», «Стікон», «Головбуд», «Консоль», «Будівельна фірма» та ін. Проводилися перевірки будівельних об'єктів і у вихідні дні. За результатами перевірок чотири будівельних майданчики було відключено від мереж електропостачання до усунення порушень з охорони праці.

Відбулося засідання круглого столу з роботодавцями, представниками Федерації профспілок і теруправління Держгірпромнагляду, де було розглянуто питання профілактики травматизму.

У розробленому фахівцями ФПО типовому зразку колективного договору на 2008 р. є 19 додатків з питань охорони праці. Деякі з них роз'яснюють, які витрати на охорону праці спрямовуються на валові витрати.

Зараз усі виплати з відшкодування шкоди внаслідок нещасних випадків на виробництві проводить Фонд соціального страхування від нещасних випадків на виробництві, тому ми окремим додатком дали роз'яснення, як це робиться і які для цього потрібні документи. В окремому додатку зазначено, які документи повинні бути в службі охорони праці підприємства.

Профспілкова організація є ініціатором внесення до колективного договору зобов'язань, що стосуються додаткових виплат або інших видів соціальної допомоги потерпілим на виробництві або членам їхніх сімей за рахунок коштів роботодавця. Під час укладання колективних договорів одним з найбільш принципових питань є правильне формування комплексних заходів щодо досягнення встановлених нормативів безпеки, гігієни праці, виробничого середовища та підвищення рівня охорони праці, а також визначення достатнього фінансування робіт, пов'язаних з їх реалізацією.

Перевірки показали, що колективні договори укладено на всіх перевірених підприємствах — відіграло свою роль введення державної реєстрації. Але, на жаль, комплексні заходи з охорони праці є лише у 50% укладених колективних договорів, та й то різної якості.

Представники профспілок беруть участь у розслідуванні нещасних випадків, контролюють питання соціального захисту членів профспілки, які одержали травми на виробництві та профзахворювання. Для вирішення цих питань ФПО, її членські організації, профкоми підприємств, організацій, установ області спільно з інспекторським складом теруправління працюють над посиленням контролю за умовами праці, сприяють об'єктивному розслідуванню нещасних випадків з метою захисту інтересів потерпілих, об'єктивного визначення причин травмування. Слід відзначити, що нещасні випадки розслідуються комісіями підприємств найчастіше неякісно чи взагалі не розслідуються.

Федерацією профспілок України 2007 рік був оголошений Роком боротьби профспілок із приховуванням нещасних випадків на виробництві. Перед усіма членськими організаціями було поставлено завдання — добитися істотного посилення впливу профспілкових органів усіх рівнів, їхніх представників з питань охорони праці на забезпечення своєчасного, об'єктивного та якісного розслідування виробничих травм, правильного їх оформлення та обліку. Профспілкові організації області провели комплекс робіт у цій сфері з метою досягнення конкретних результатів. Особлива увага приділялася потерпілим і сім'ям загиблих, стосовно яких було допущено порушення прав на одержання страхових виплат, інших видів соціальної допомоги, передбачених законодавством або колективним договором.

Тут слід відзначити, що ми зобов'язані захищати права людини праці відповідно до законодавства. Закон передбачає однакову відповідальність і працівника, і роботодавця. Я не випадково про це говорю, адже деякі працівники ще живуть за старим звичаєм, коли й Закону «Про охорону праці» не було. Представники профспілкових комітетів погано знають законодавство про охорону праці. Тут непочатий край роботи, і в цьому плані з деякими обкомами профспілки вже проведена певна робота. Кожний факт порушення діючого Порядку розслідування та обліку нещасних випадків, професійних захворювань і аварій на виробництві, виявлений під час перевірки, супроводжується конкретними діями представників профспілок щодо відновлення справедливості. При цьому застосовуються усі права, що надані профспілкам законодавством, у тому числі винесення подань роботодавцеві, звернення за допомогою до теруправління Держгірпромнагляду по Одеській області, управління виконавчої дирекції Фонду соціального страхування від нещасних випадків на виробництві та профза-

хворювань, прокуратури, ініціювання розгляду виявлених фактів на засіданнях комісії з питань охорони праці на підприємствах тощо.

Обкоми профспілки різних галузей також проводять певну роботу з охорони праці. Так, обком профспілки працівників автомобільного транспорту і дорожнього господарства за участі представника ФПО провів семінар з охорони праці з профактивом та інженерами з охорони праці, обком профспілки працівників енергетики й електротехнічної промисловості — пленум з порядком денним з охорони праці. Аналогічні заходи пройшли в обкомі профспілки працівників текстильної та легкої промисловості. Обком профспілки працівників агропромислового комплексу впродовж 2005—2007 рр. провів шість засідань президії з питань охорони праці; багато чого було зроблено в обкомі профспілки працівників охорони здоров'я та інших.

У 2006 р. на підприємствах Одеської області сталося 432 нещасних випадки, у 2007 р. зареєстровано 362 нещасних випадки на виробництві з тимчасовою втратою працездатності. Як бачимо, є суттєве зниження загального рівня травматизму, але передумов для заспокоєння немає, адже кількість нещасних випадків зі смертельними наслідками ще велика: у 2007 р.— 35 проти 42 у 2006 р.

Під час комплексної перевірки Комінтернівського району головний технічний інспектор праці разом з державним інспектором відвідали 10 підприємств і установ. На чотирьох з них роботу з охорони праці не організовано взагалі, на п'ятьох стан охорони праці незадовільний, і тільки в Петровському технікумі Одеського державного аграрного університету питаннями охорони праці займаються належним чином.

Відповідно до ст. 18 Закону «Про охорону праці» працівники та посадові особи повинні проходити навчання та перевірку знань з питань охорони праці, і треба зазначити, що ця робота у навчально-курсівих комбінатах організована добре.

Але навчання та перевірка знань робітників на більшості перевірених підприємств не ведеться.

Згідно з законодавством (ст. 17 Закону «Про охорону праці»), роботодавець зобов'язаний за свої кошти забезпечити фінансування та організувати проведення попереднього (під час прийому на роботу) і періодичних медичних оглядів. Перевірки показали, що попередні огляди під час прийому на роботу проводяться на більшості підприємств, але за рахунок тих, хто влаштовується на роботу, а не за рахунок роботодавця, а ось періодичні медичні огляди працівників проводяться тільки на 75% підприємств.

На засіданні ради ФПО було визначено основні напрями роботи в 2008 р. Це посилення спільної роботи з питань охорони праці з теруправлінням Держгірпромнагляду і управлінням виконавчої дирекції Фонду соціального страхування від нещасних випадків на виробництві та профзахворювань; забезпечення реалізації концепції управління охороною праці, функціонування системи управління охороною праці на підприємствах, в установах і організаціях; контроль за виконанням заходів, передбачених Національною, галузевими програмами поліпшення стану безпеки, гігієни праці та виробничого середовища; посилення контролю за забезпеченням безпеки праці механізаторів, сторожів, виконанням сільськогосподарських робіт, а також за охороною праці в організаціях невиробничої сфери, у місцях скупчення великої кількості людей; активізація роботи громадських інспекторів з охорони праці на підприємствах; навчання профспілкового активу.

Учасники засідання висловили спільну думку, що **підняти рівень культури виробництва, промислової безпеки та охорони праці можна тільки спільними зусиллями всіх учасників процесу.** І, звичайно ж, необхідно шукати нові шляхи й підходи до вирішення цих питань. А це значить — треба засукати рукава та працювати.